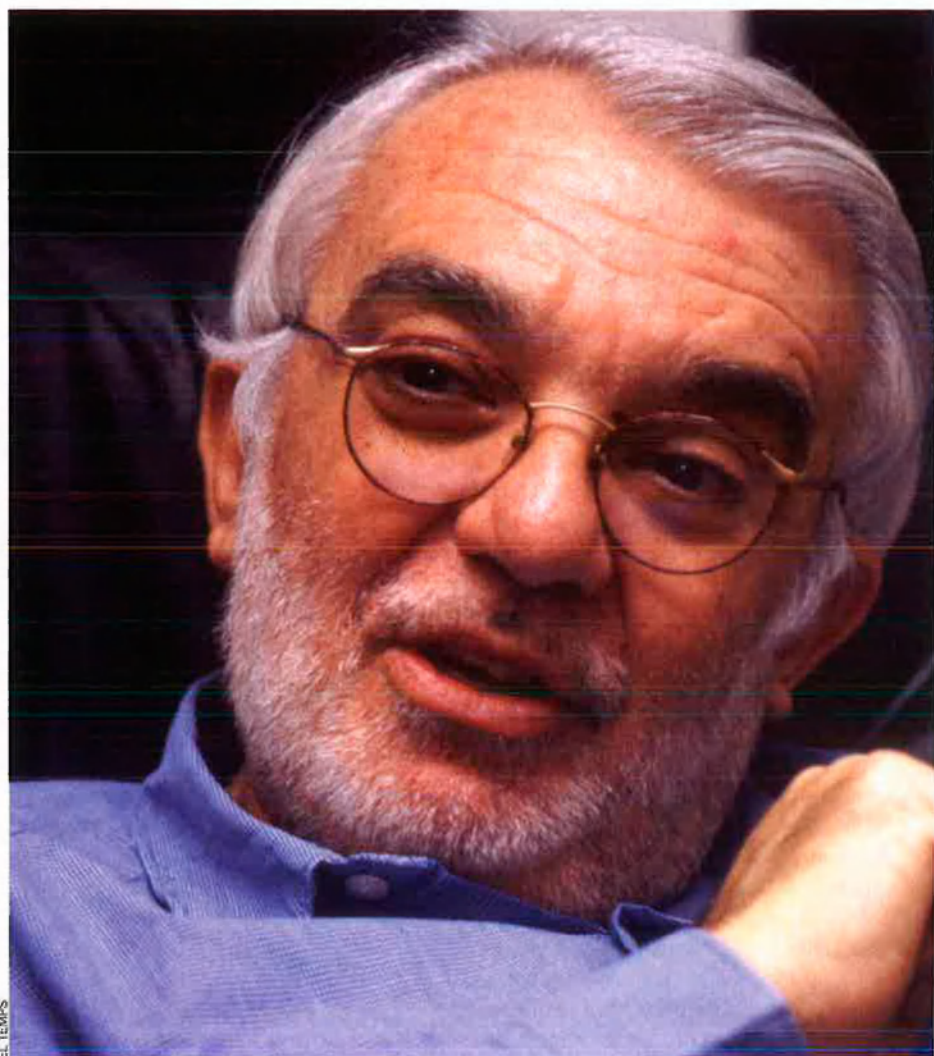

La darrera entrevista que concedí fou a aquest setmanari. Era un dimecres horabaixa de desembre. La calefacció de ca seva funcionava a tota marxa. “Diuen que a Mallorca no fa fred; no és ver, mai no he passat tant de fred a cap altra banda. Aquí les cases no estan condicionades i amb la humitat que fa t’entra la fredor als ossos...”. Així començà la conversa. Que no podia ésser una entrevista corrent. Res no era ortodox amb Nadal Batle i Nicolau (Felanitx, 1945 - Palma, 1997). Quatre dies més tard moria allà mateix, a ca seva, víctima d’un atac de cor. L’entrevista es publicà la setmana següent. Poca importància tenia, ja, allò que es publicava. O en tenia molta, com totes les altres vegades en què Batle parlava. Era un referent intel·lectual per a molta gent. Expressava les seves opinions sense embuts. Algunes de les afirmacions que havia fet a aquest setmanari, a les diverses entrevistes que ens concedí, aixecaren polseguera. Potser una de les més recordades va ésser quan afirmà –i ho tornà dir la darrera vegada que parlàrem amb ell– que “TV3 és un dels principals instruments d’espanyolització”. Així era Batle. Provocador i complex, lúcid i extremadament intel·ligent. La seva personalitat transcendí de molt el càrrec públic més important que tingué, el de rector de la Universitat de les Illes Balears, superà amb escreix la tasca científica i la d’articulista –publicà tres articles setmanals al *Diari de Balears* des que deixà el rectorat fins a la seva mort. Era tot això, però molt més. Era un referent de gran potencial. Només es pot imaginar què hauria pogut arribar a fer: havia acceptat la presidència d’una mena de *lobby* nacionalista –Alternativa per Mallorca– que semblava una plataforma per a futures activitats polítiques. Tanmateix, la mort truncà aquest vessant de Batle.

El Batle conegut. Nadal Batle es va llicenciar en matemàtiques a la Universitat de Barcelona el 1967 i el 1973 hi llegí la tesi doctoral. Amplià estudis a l’Institut Henry Poincaré de París. Entre el 1968 i el 1980 exercí la docència a la Universitat Autònoma de Barcelona, a la Universitat de Barcelona i a la Politècnica de Barcelona; fou cate-

Nadal Batle en el record

Fa deu anys, el 7 de desembre de 1997, es moria sobtadament d’un atac de cor Nadal Batle i Nicolau.

dràtic a la de Sevilla i a la Politècnica de València, on també dirigí l’Escola d’Arquitectura.

El 1982 aterrà a Palma, a la Universitat de les Illes Balears (UIB), creada recentment (1978). Aleshores la UIB havia d’afrontar les noves eleccions a rector. La jove universitat era en una

cruïlla. Segons qui en fos el rector, el seu desenvolupament –estava tot per fer– seria un o bé un altre. La personalitat del màxim dirigent era essencial, de fet, per a crear-la físicament, acadèmicament, culturalment i institucionalment. Uns dels candidats era el catedràtic de geografia Bartomeu Barceló, que molta gent el considerava guanyador segur. De sobte, aparegué la candidatura del nou catedràtic de matemàtiques, Nadal Batle. I guanyà.

Des de tot d’una Batle impulsà una universitat diferent de com gairebé tothom esperava. En lloc d’optar per una universitat al centre de Palma, reformant edificis per destinar-los a ser facultats, tirà endavant un campus

Nadal Batle, a la darrera entrevista concedida a aquest setmanari, quatre dies abans de morir-se.

El Batle complex. Rere la biografia coneguda de Batle hi ha un personatge molt més complex. Josep Maria Llauredó –filòsof, professor i columnista de premsa– publicà una biografia de Nadal Batle sota el títol d'*Els anys incomplets*. En conversa amb aquest setmanari rememora la complexitat del personatge. “Era un home complex i inabastable. Molt poca gent el va conèixer en tots els vessants: d’escriptor, de matemàtic, de professor, de polític que volia començar...”

Quina petjada en pot quedar, ara, deu anys després de la seva mort? Per a Llauredó la resposta no és fàcil. “Evidentment, queda el que va escriure. A més dels treballs científics, ens deixà més de 200 articles publicats al *Diari de Balears*. Queda, també, el record inesborrable que en tenen els seus amics. Ara bé, a molts estudiants de la UIB no els sona de res. Fora de la universitat continua essent un referent per a certs nacionalistes. Tanmateix, no sabrem mai què podia haver arribat a ser i a significar.”

Pot ser un dels vessants menys coneguts és el de polític incipient. “De fet, no es pot dir que començàs. Ara bé, sí que és ver que tenia inquietuds i moltes idees sobre aquest àmbit. Era un home que sintonitzava amb espais ideològics nacionalistes, semblants a ERC, però alhora també era amic –i hi sintonitzava molt bé– de Rubalcaba (el ministre d’Interior); això fa pensar que possiblement pensava en quelcom progressista i nacionalista... Però no ho sé, en realitat no es pot dir perquè no arribà a concretar-se res.”

El llegat físic de Batle és el campus de la UIB i, també, un model universitari molt diferent del que probablement hauria estat amb un altre rector. “D’això no n’hi ha dubte –explica Llauredó–, perquè sempre va tenir molt clar què havia de fer com a rector. No és només el campus, allò que ha llegat, sinó també una universitat científica, projectada cap a l’exterior. I també és important de ressenyar que la seva immensa capacitat de mirar al futur li féu dotar la UIB de cablatge òptic i apostar per la informàtica en un temps en què poca gent s’hi interessava. La certesa de les possibilitats que donen les noves tecnologies el portaren a imaginar i a fer les primeres passes d’un parc

Havia acceptat la presidència d’una mena de ‘lobby’ nacionalista, embrió de futures activitats polítiques

tecnològic a vora del campus: el Parc BIT. Va ser el seu gran fracàs, o un fracàs col·lectiu, perquè no el varen entendre, i el parc s’acabà convertint en quelcom que ell rebutjà.”

Batle era un visionari, però “un visionari encertat”, diu Llauredó. “L’exemple del seu encert és l’aposta per dotar la UIB d’ordinadors Ma-

Amb visió de futur, dotà la UIB de cablatge òptic i apostà per la informàtica quan poca gent s’hi interessava

cintosh. Curiosament, Microsoft ha acabat copiant Macintosh. Una mostra de la gran perspectiva de futur que tenia Batle.” Un visionari que, alhora, convertí el rectorat en quelcom més que el màxim càrrec de la UIB. “Home, ningú no passa a la història com a gestor o administrador d’una universitat, i Batle hi ha passat. Basta comparar-lo amb els seus successors al càrrec. És clar que féu un ús heterodox del rectorat que li va valer moltes crítiques. Però és que en aquesta terra un home així, a vegades desmesurat, sempre lúcid, provocador, intel·ligent, parlant clar i, a més, catalanista i progressista, doncs no és estrany que fos criticat. Ell es definia com a laic, republicà i confederal. N’hi ha prou per a entendre el grau d’animadversió que provocava.”

Miquel Payeras

a fora del nucli urbà, contra l’opinió d’institucions i de no pas pocs professors i alumnes. Se’n sortí. A partir d’un edifici vetust a la carretera de Valldemossa, on s’ensenyava ciències, a més del nou de lletres, creà en aquella zona el que ara és el gran campus de la UIB, on concentrà tots els edificis acadèmics, d’investigació i serveis. Durant tretze anys (1982-1995) ocupà el rectorat, un trampolí que el catapultà a un coneixement públic com mai cap altre rector no ha tingut. Les seves declaracions polèmiques, la manera de gestionar la universitat –sovint titllada de massa personalista– i la personalitat a vegades desmesurada li crearen molts enemics. L’últim mandat hagué d’encarar una forta campanya externa de desprestigi i una oposició interna molt dura. A la fi, dimití i convocà eleccions (1995) a les quals no es presentà. Al cap de dos anys moria.